

Heräys 2026 – Tekoäly kisakatsomoissa

Keskustelu- ja työskentelymateriaalit seurakunnille ja muille Heräys-kisakatsomoiden järjestäjille

Heräys-AI-seminaarin ohjelma-aikataulun löydät: [Ohjelma - HERÄYS](#)

Heräys-kisakatsomo on seurakunnan tai muun järjestäjän oma tilaisuus seurata Heräys-seminaria yhdessä ja pysähtyä sen äärelle keskustellen. Se yhdistää webinaarin katsomisen ja yhteisen pohdinnan.

Sisällys

1.	Mikä on Heräys-kisakatsomo?	2
	Miksi seurakunnan tai järjestön kannattaa järjestää kisakatsomo?	2
	Miten tämä materiaali on tarkoitettu käytettäväksi?	2
2.	Näin järjestät kisakatsomon.....	3
	Tilat ja tekniikka.....	3
	Milloin kisakatsomon voi järjestää?	3
	Kisakatsomo-ohjeiden soveltaminen Heräys-seminaarin aikatauluun.....	3
	Aikataulut (30 / 60 / 90 min mallit)	4
	Osallistujamäärä ja pienryhmät	4
3.	Näin johdat keskustelua.....	4
	Vetäjän rooli	5
	Turvallinen ja kunnioittava keskusteluilmapiiri	5
	Pikavinkit kiireiseen tilanteeseen	5
4.	Teematyöskentely seminaariohjelman aiheiden mukaisesti	6
	LUOMINEN – Ihminen, kone ja Jumala luovina toimijoina	6
	OSALLISUUS – Tekoäly, demokratia ja mukaan kuuluminen.....	7
	VUOROVAIKUTUS – Kohtaaminen, viestintä ja turvallisuus	8
	KEHITYS – Kestävä kehitys ja vastuu luomakunnasta	9
	ELÄMÄ JA SEN MERKITYS – Merkityksen etsintä.....	10

1. Mikä on Heräys-kisakatsomo?

Heräys-kisakatsomo on seurakunnan tai muun järjestäjän oma tilaisuus seurata Heräys-seminaaria yhdessä ja pysähtyä sen äärelle keskustellen. Se yhdistää webinaarin katsomisen ja yhteisen pohdinnan: mitä kuultu tarkoittaa meille, meidän seurakunnallemme ja meidän kutsullemme tässä ajassa. Kisakatsomo tekee seminaarista yhteisöllisen kokemuksen.

Miksi seurakunnan tai järjestön kannattaa järjestää kisakatsomo?

Kisakatsomo tarjoaa matalan kynnyksen mahdollisuuden käsitellä tekoälyä teologisesti, eettisesti ja käytännöllisesti. Se tukee työntekijöiden ja vapaaehtoisten yhteistä oppimista, rohkaisee keskusteluun ja auttaa liittämään laajan yhteiskunnallisen teeman seurakunnan perustyöhön: kohtaamiseen, osallisuuteen ja toivon välittämiseen.

Miten tämä materiaali on tarkoitettu käytettäväksi?

Materiaali on valmis työkalu. Sitä ei tarvitse opiskella etukäteen, vaan sen voi ottaa käyttöön sellaisenaan.

Järjestäjä voi:

- valita yhden teeman
- käyttää useampaa teemaa
- tai hyödyntää koko kokonaisuuden

Yksi sivu vastaa yhtä keskustelukertaa.

2. Näin järjestät kisakatsomon

1. Varaa tila ja tekniikka.
2. Kutsu osallistujat (työntekijät, luottamushenkilöt, vapaaehtoiset).
3. Seuratkaa Heräys-lähetystä yhdessä.
4. Valitkaa yksi tai kaksi teemaa materiaalista.
5. Keskustelkaa pienryhmissä ja päättäkää yhteiseen rukoukseen.

Tilat ja tekniikka

Tarvitset:

- näytön tai videotykin
- luotettavan verkkoyhteyden
- riittävän äänentoiston
- tilan, jossa voidaan siirtyä pienryhmiin

Tekniikan ei tarvitse olla täydellinen, mutta toimiva ja rauhallinen.

Milloin kisakatsomon voi järjestää?

Kisakatsomon voi järjestää Heräys-seminaarin aikana tai sen jälkeen. Kisakatsomon voi toteuttaa myös osissa niin, että katsoo ensin seminaarin osan tallenteelta ja toteuttaa sen jälkeen teemaan liittyvän keskustelun Kisakatsomon ohjeiden mukaan. Kisakatsomon sisältö noudattaa Heräys-seminaarin ohjelman pääotsikoita.

Kisakatsomo-ohjeiden soveltaminen Heräys-seminaarin aikatauluun

Kisakatsomon voi toteuttaa Heräys-seminaarin päivänä esimerkiksi:

1. Aloittamalla yhdellä teemalla ennen Heräyksen alkua klo 9
2. Sijoittamalla yhden teeman lounastaukoon (Heräyksessä tunti)
3. Päättämällä päivän yhteen teemaan. Heräys-seminaari päättyy paikan päällä "kirkkokahveihin" n. klo 15 – saman voi toteuttaa käsittelemällä yhtä teemaa kahvien yhteydessä kisakatsomossa.
4. Kisakatsomo-ideoita voi toteuttaa järjestämällä tilaisuuden, jossa katsotaan yhden teeman sisältö tallenteelta ja jatketaan teeman käsittelyä kisakatsomossa. Kaikki tallenteet tulevat katsottavaksi herays.fi-sivuille.

Aikataulut (30 / 60 / 90 min mallit)

30 min

- yksi teema
- lyhyt keskustelu
- yhteinen rukous

60 min

- kaksi teemaa
- pienryhmäkeskustelut
- yhteenveto

90 min

- Kaksi tai kolme teemaa
- syventävä keskustelu
- mahdollinen työpaja tai pidempi yhteinen pohdinta

Osallistujamäärä ja pienryhmät

- Suositeltava pienryhmäkoko: 3–5 henkilöä
- Kisakatsomo toimii 3–100 henkilölle
- Suuremmissa ryhmissä jakautukaa pienryhmiin keskustelua varten

3. Näin johdat keskustelua

Vetäjän tehtävä ei ole opettaa vaan mahdollistaa.

Tärkeintä on:

- luoda rauhallinen ilmapiiri
- pitää aikataulusta kiinni
- varmistaa, että kaikki halukkaat saavat puheenvuoron

Vetäjän rooli

Vetäjä:

- lukee johdannon ääneen
- esittää keskustelukysymykset
- huolehtii keskustelun rytmistä
- päättää keskustelun rukoukseen

Vetäjän ei tarvitse olla tekoälyasiantuntija.

Turvallinen ja kunnioittava keskusteluilmapiiri

Sopikaa aluksi:

- kuuntelemme toisiamme
- puhumme omasta kokemuksestamme
- emme vähättele toisten näkemyksiä
- keskeneräisyys on sallittua

Pikavinkit kiireiseen tilanteeseen

- Valitse yksi teema ja kaksi kysymystä.
- Keskustelkaa 15–30 minuuttia.
- Päättäkää yhteiseen rukoukseen.

Lyhytkin pysähdys on arvokas.

4. Teematyöskentely seminaariohjelman aiheiden mukaisesti

Heräys-AI-seminaarin ohjelma-aikataulun löydät: [Ohjelma - HERÄYS](#)

LUOMINEN – Ihminen, kone ja Jumala luovina toimijoina

Kesto: 20–30 min

Ryhmäkoko: 3–5 hlö / pienryhmä

Valmistautuminen vetäjälle: tulosta tämä sivu

Johdanto:

Luominen kuuluu Jumalan lahjaan ja kutsuun ihmiselle. Tekoäly osallistuu yhä useammin luovaan toimintaan: kirjoittamiseen, kuvien ja musiikin tuottamiseen sekä ideointiin.

Heräyksen Luominen-teema kutsuu pohtimaan, mitä luominen ja luovuus tarkoittavat maailmassa, jossa myös koneet tuottavat sisältöjä.

Keskustelukysymykset:

1. Missä tekoäly jo nyt luo jotakin meidän puolestamme tai kanssamme?
2. Mikä erottaa Jumalan luomisen, ihmisen luovuuden ja tekoälyn tuottamisen toisistaan?
3. Miten ymmärrämme ihmisen arvon, jos konekin tuottaa luovia sisältöjä?
4. Miten seurakunta voi vaalia luovuutta, joka rakentaa toivoa ja tukee ihmisarvoa?

Seurakunta- tai järjestönäkökulma:

- Missä seurakuntamme/järjestömme voisi käyttää tekoälyä luovasti ja vastuullisesti?
- Missä haluamme tietoisesti suojella ihmisen omaa luovaa tilaa?

Rukous:

Jumala, sinä olet kaiken luovuuden lähde.

Kiitos lahjoista, joita olet antanut ihmiselle: mielikuvituksesta, viisaudesta ja kyvystä rakentaa uutta.

Auta meitä käyttämään taitojamme vastuullisesti ja rakkaudella.

Opeta meitä varjelemaan ihmisarvoa ja luomakuntaa,

ja ohjaa luomistyötämme niin, että se palvelee elämää ja toivoa.

Aamen

OSALLISUUS – Tekoäly, demokratia ja mukaan kuuluminen

Kesto: 20–30 min

Ryhmäkoko: 3–5 hlö / pienryhmä

Valmistautuminen vetäjälle: tulosta tämä sivu

Johdanto:

Osallisuus on kysymys siitä, kuka saa kuulua ja tulla kuulluksi. Tekoäly muuttaa tapoja, joilla tietoa tuotetaan ja päätöksiä tehdään. Se voi vahvistaa osallisuutta, mutta myös lisätä eriarvoisuutta.

Keskustelukysymykset:

1. Miten tekoäly voi parhaimmillaan lisätä ihmisten osallisuutta?
2. Ketkä ovat vaarassa jäädä sen kehityksessä sivuun?
3. Miten tekoäly liittyy valtaan ja demokratiaan: kenen ääni kuuluu?
4. Millainen vastuu seurakunnalla on osallisuuden vahvistajana?

Seurakunta- tai järjestönäkökulma:

- Ketkä kokevat seurakuntamme/järjestömme omakseen – ketkä eivät?
- Voisiko tekoäly auttaa mukaan pääsyssä jossain tilanteessa?
- Missä kohtaamisessa teknologia ei saa korvata ihmistä?

Rukous:

Jumala, sinä kutsut meidät yhteyteen ja toistemme rinnalle.

Auta meitä näkemään ne, jotka jäävät helposti näkymättömiksi.

Anna meille rohkeutta puolustaa heikkoja ja rakentaa oikeudenmukaisuutta.

Opeta meitä käyttämään teknologiaa niin,

että se palvelee osallisuutta, ihmisarvoa ja lähimmäisenrakkautta.

Aamen

VUOROVAIKUTUS – Kohtaaminen, viestintä ja turvallisuus

Kesto: 20–30 min

Ryhmäkoko: 3–5 hlö / pienryhmä

Valmistautuminen vetäjälle: tulosta tämä sivu

Johdanto:

Vuorovaikutus on ihmisyyden ytimessä. Tekoäly muuttaa tapoja, joilla viestimme ja rakennamme suhteita. Heräyksen Vuorovaikutus-teema kutsuu vaalimaan aitoa kohtaamista tekoälyn aikakaudella.

Keskustelukysymykset:

1. Miten tekoäly vaikuttaa ihmisten väliseen kohtaamiseen?
2. Milloin teknologia tukee vuorovaikutusta, milloin se alkaa korvata sitä?
3. Mitä tarkoittaa turvallinen kohtaaminen tekoälyn ajassa?
4. Mitä ihminen tuo vuorovaikutukseen, mitä tekoäly ei voi korvata?

Seurakunta- tai järjestönäkökulma:

- Missä seurakunnassa/järjestössä kohtaamisen on oltava kasvokkaista?
- Voiko tekoäly tukea kohtaamista jossain tilanteessa?

Rukous:

Jumala, opeta meitä kuuntelemaan toisiamme kärsivällisesti ja kunnioittavasti.

Auta meitä rakentamaan luottamusta sanoilla ja teoilla.

Anna viisautta käyttää teknologiaa niin,

että se tukee yhteyttä eikä riko sitä,

ja että jokainen voi tulla nähdyksi ja kuulluksi.

Aamen.

KEHITYS – Kestävä kehitys ja vastuu luomakunnasta

Kesto: 20–30 min

Ryhmäkoko: 3–5 hlö / pienryhmä

Valmistautuminen vetäjälle: tulosta tämä sivu

Johdanto:

Kristillinen usko kutsuu varjelemaan luomakuntaa ja kantamaan vastuuta tulevista sukupolvista. Tekoäly vaikuttaa energiankulutukseen, talouteen ja tapoihin ratkaista globaaleja ongelmia.

Keskustelukysymykset:

1. Millaisia ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksia tekoälyllä on?
2. Voiko tekoäly auttaa rakentamaan kestävämpää maailmaa?
3. Missä näemme riskin, että teknologia lisää kulutusta tai eriarvoisuutta?
4. Millainen vastuu kirkolla on kestävä kehityksen edistäjänä?

Seurakunta- tai järjestönäkökulma:

- Miten seurakuntamme/järjestömme voi toimia esimerkkinä vastuullisuudessa?
- Voimmeko käyttää teknologiaa ekologisesti viisaasti?

Rukous:

Luoja Jumala, sinä olet uskonut luomakunnan meidän hoitoomme.

Anna meille viisautta käyttää sen lahjoja kohtuullisesti.

Auta meitä valitsemaan tekoja, jotka varjelevat elämää,

ja ohjaa meitä rakentamaan tulevaisuutta,

jossa oikeudenmukaisuus ja kestävyys kulkevat käsi kädessä.

Aamen.

ELÄMÄ JA SEN MERKITYS – Merkityksen etsintä

Kesto: 20–30 min

Ryhmäkoko: 3–5 hlö / pienryhmä

Valmistautuminen vetäjälle: tulosta tämä sivu

Johdanto:

Ihminen etsii merkitystä, toivoa ja suuntaa elämälleen.

Tekoäly voi tukea arkea, mutta se ei voi vastata ihmisen hengelliseen kaipaukseen.

Keskustelukysymykset:

1. Mistä ihminen etsii merkitystä tekoälyn aikakaudella?
2. Voiko tekoäly voi auttaa vastaamaan ihmisten hengelliseen kaipaukseen?
3. Miten tekoäly muuttaa käsitystämme ihmisyydestä?
4. Miten seurakunta voi tukea, kun ihminen etsii elämän merkityksellisyyttä?

Seurakunta- tai järjestönäkökulma:

- Missä ihmiset tänään kaipaavat erityisesti toivoa?
- Miten voimme olla sitä tarjoamassa?

Rukous:

Jumala, sinä tunnet meidät ja kutsut meitä nimeltä.

Sinä annat elämällemme arvon ja tarkoituksen.

Anna meille rohkeutta etsiä sinua,

ja voimaa kulkea toistemme rinnalla,

myös silloin kun kysymykset ovat suurempia kuin vastaukset.

Aamen.